

або й просто за згадку власного імені на сторінках робіт Джовіо [Косминский 1963, с. 54]. Випадки такого антиісторичного свавілля були непоодинокими, а явище тенденційної історії знайде ще не одного послідовника, готового, аби догодити замовникові, знехтувати правдою, фактами, істиною.

Ще одним досягненням ренесансної історіографії слід вважати новий підхід до роботи з джерелами інформації. Антиквари доби Відродження, зокрема Флавіо Бьондо та Джорджо Вазарі, відмовились від надмірної риторичності, виступаючи у своїх працях передусім у ролі старанного збирача фактів [Косминский 1963, с. 77]. Роботи згаданих історіографів мають значну джерелознавчу цінність, оскільки в них вперше проявилися елементи критики джерел фактичного матеріалу.

Ренесансний антропоцентризм сприяв виходу на історичну арену нових жанрів – біографії та автобіографії. Крім того, в добу Відродження історіографія інтенсивно взаємодіє із драмою. На теренах елізаветинської Англії така взаємодія призвела до виникнення нового жанрового утворення – історичної хроніки.

Зразки такого своєрідного синтезу національної історії та красного письменства знаходимо у творчому доробку багатьох англійських митців епохи Відродження, зокрема Р. Гріна, К. Марло, Дж. Піля. Втім, саме у творчості В. Шекспіра історична хроніка набула ознак остаточної сформованості, виокремившись у самостійний жанр.

Історичні хроніки Великого Барда правомірно вважати не просто літературними ілюстраціями сторінок англійської минувшини. В них з небаченою гостротою ставляться надзвичайно актуальні для елізаветинської Англії політичні, ідеологічні, морально-етичні та загальнолюдські проблеми. Оповідуючи про події та персоналії, які були добре відомі його сучасникам, великий драматург водночас створює яскраві образи та характери, зрозумілі читачеві, що незнайомий із історичним контекстом доби. Тому, як думається, саме завдяки позачасовості авторської візії історії, в якій провідне місце належить людині, індивіду, ці твори вже кілька століть залишаються в фокусі літературознавчих дискусій.

Думається, що Великий Бард як мислитель та літератор досягає найвищого ступеню філософського розуміння історії, поставивши в її центрі не провіденційні мотиви та надіндивідуальні сили, а саме особистість. Незважаючи на відчутну політико-ідеологічну складову, хроніки Шекспіра насичені тонкими психологічними та філософськими узагальненнями, сповнені правдоподібних характерів, в них пропонується позачасова візія історії – динамічної змінності, що витворюється самим людьми.

Література

Барг М. А. Шекспир и история / Барг М. А. – М.: Наука, 1976. – 199 с. – (Из истории мировой культуры). Барг М. А. Эпохи и идеи: Становление историзма / Михаил Абрамович Барг. – М.: Мысль, 1987. – 348, [2] с. Вайнштейн О.Л. Западноевропейская средневековая историография / О. Л. Вайнштейн. – М.: Наука, 1964. – 483 с. Косминский Е.А. Историография средних веков V в. – середина XIX в. Лекции / Под ред. С.Д. Сказкина, Е.В. Гутновой, Я.А. Левицкого, Ю.А. Сапрыкина. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1963. – 430 с. Торкут Н. М. Проблеми генези і структурування жанрової системи англійської прози пізнього Ренесансу (малі епічні форми та «література факту») / Н. М. Торкут. – Запоріжжя, 2000. – 406 с.

УДК: 811.111'373.43:37

КОСТЕНКО Н.Д.

(Запорізький національний університет)

НОВІТНІ КОНЦЕПЦІЇ НАВЧАННЯ В АНГЛОМОВНИХ НОМІНАЦІЯХ

Стаття містить результати дослідження англомовної інноваційної лексики на позначення новітніх концепцій навчання. У статті розглянуто соціолінгвальні чинники виникнення цих новотворів.

Ключові слова: інновація, неологізм, новотвір.

Костенко Н.Д. Современные концепции обучения в англоязычных номинациях. Статья содержит результаты исследования англоязычной инновационной лексики, которая обозначает современные концепции обучения. В статье рассматриваются социолингвистические факторы, обуславливающие появление этих неологизмов.

Ключевые слова: инновация, неологизм, новообразование.

Kostenko N.D. Modern Learning Concepts in the New-created English Units. The article is dedicated to the problem of innovative processes in English. The emphasis is on the neologisms connected with the modern learning concepts and their influence on the formation of new lexicon is investigated.

Key words: innovations, neologisms, new-created language units.

Наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. концепція "навчання впродовж життя" – *lifelong learning* – все частіше становиться головною метою політики в сфері освіти в англійських країнах як на національному так і міжнародному рівні. В багатьох випадках навчання впродовж життя стає одним із шляхів досягнення соціально-економічного розвитку і як інструмент для впровадження ідей інформаційного суспільства та суспільства, заснованого на знаннях. Як і будь-яке явище глобального масштабу та світового значення концепція навчання впродовж життя знайшла своє відбиття на лінгвальному рівні, з ним безпосередньо або опосередковано пов'язана велика кількість лінгвальних інновацій. Саме недостатнє висвітлення ролі процесу навчання в поповненні словникового складу сучасної англійської мови та необхідність дослідження пов'язаних з ним новотворів і обумовило **актуальність** даної статті.

Мета нашої статті полягає в дослідженні соціолінгвальних чинників виникнення англійських неологізмів, пов'язаних з впровадженням новітніх концепцій навчання. Для досягнення поставленої мети вирішуються **завдання**: а) встановити головні макросоціальні чинники утворення неологізмів на позначення новітніх концепцій навчання; б) визначити кореляцію появи нових лексичних одиниць з концепцією "навчання впродовж життя". **Об'єктом** дослідження слугують номінативні одиниці, що позначають різноманітні методи, форми, способи навчання в сучасній англійській мові. **Предметом** дослідження є інноваційні процеси утворення цієї англійської лексики.

Незважаючи на те, що концепція "навчання впродовж життя" досить часто використовується як в різноманітних документах, що мають дослідницький характер, так і в державних та програмах, вона є досить туманною та багатогранною.

Дослідники зазначають, що немає і не може бути єдиного універсального визначення *lifelong learning (LLL)*, яке б включало в себе як концептуальні, так і операційні компоненти. На операційному рівні зміст і морфологія LLL варіюються в залежності від структури і історичного розвитку системи освіти в різних країнах. Навіть в рамках однієї країни значення і зміст терміна можуть змінюватися у часі, а різноманітні терміни можуть застосовуватися для оперування одним і тим самим феноменом (наприклад, безперервна освіта – *continuing education*, періодична освіта – *recurrent education*, освіта для дорослих – *adult education*, постійна освіта – *permanent education*, навчання впродовж життя – *lifelong learning*). Також, особливо підкреслюється, що всі європейські країни пройшли шлях від освіти для дорослих до безперервної освіти, а вже потім до навчання впродовж життя [Kokosalakis 2000, p. 7-8].

У науковій англійській літературі поняття "освіта" та "навчання" стають майже рівнозначними синонімами, адже на позначення одного і того ж процесу зустрічаються такі терміни, як навчання протягом життя (*lifelong learning*) або неперервна та перманентна освіта (*continuing education* або *education permanente*). При незначній різниці у відтінках обидва терміни означають навчання як процес, "вбудований у життя людини, а не обмежений спеціальною навчальною діяльністю в класних кімнатах" [Jarvis 2002, p. 30].

З цим розумінням концепції "навчання впродовж життя" погоджується і українські дослідники, так М. Головатий говорить про те, що "в умовах постіндустріального суспільства (становлення інформаційного) процес пізнання, накопичення, переоцінки знань стає практично безперервним. Звідси терміни "безперервна освіта", "освіта для дорослих", "освіта впродовж усього життя" та ін. [Головатий 2006].

Навчання впродовж життя містить усі типи навчання: формальне, неформальне та інформальне навчання в усі вікові періоди: дітей дошкільного, шкільного віку, підлітків, дорослих, людей похилого віку. У свою чергу, формальне навчання (*formal learning*) вміщує офіційну систему освіти країни, що в результаті надає диплом стандартного зразка, неформальне навчання (*non-formal learning*) – освіту поза формальною її системою (не надає документа в результаті); інформальне навчання (*informal learning*) – це процес формування і збагачення установок, освоєння нових знань і вмінь, що відбувається поза межами системи освіти як специфічним соціальним інститутом, тобто в ході повсякденної життєдіяльності людини через спілкування, читання, відвідування установ культури, навчання на своєму досвіді і досвіді інших [Маслова 2004, с. 7].

Особливу роль сьогодні починають відігравати дистанційні форми навчання, що компресують в собі всі форми навчання: від формальної до неформальної та інформальної.

Системи дистанційного навчання охоплюють мережі університетів та шкіл, систему підготовки кадрів та підвищення кваліфікації, застосовуються в сфері обміну інформацією. Найбільше угруповання неологізмів, зафіксованих нами пов'язані саме із цією формою навчання, серед найбільш поширених неонімацій ми виділяємо *campusless college, andraversity, televersity, cyberschool, cyberlecture, cyberstudy, online education, online programs, online degrees, e-learning, virtual university, virtuversity, web-based courses*. У більшості випадків такі слова або словосполучення мають у своєму складі такі компоненти як *cyber, online, virtual* та *web*, наприклад: *The concept of andraversity and televersity is complex and often abstract. However, as we know, new digital learning and delivery systems must not be confused with extramural continuing college education and non-traditional education, which comprise day and evening courses for the general public and college students in a variety of social science, humanities, natural science and technical/engineering subjects* [Lee 2001, p. 118].

Наявність подібних словотворчих елементів, характерних саме для комп'ютерного лексикону, свідчить про те, що сьогодні іманентною ознакою сучасного дистанційного навчання стає саме використання комп'ютерних технологій, адже без знань комп'ютерних технологій, вміння орієнтуватись в інформаційному просторі, володіти та оперувати інформацією неможливо бути сучасною людиною, що може отримати відповідну професію, буде відповідати потребам ринку праці. Це явище звісно відбивається на структурі нових номінацій.

Феномен "дистанційне навчання" викликав появу великої кількості нових термінів. З ним пов'язані наступні ініціальні аббревіатури, які відносяться до комп'ютерної термінології, але з розвитком дистанційного навчання ці терміни набувають загального вжитку. Наприклад, *LCMS (Learning Content Management System)* – система управління навчальним контентом, головні функції якої – це доставка, зберігання, редагування, навчальних матеріалів і обмін даними між контентом і системою, *LMS (Learning Management System)* – система планування, планування, проведення та управління, усіма навчальними заходами в організації: *An LMS delivers content but also handles registering for courses, course administration, skills gap analysis, tracking, and reporting* [Watson 2007, p. 28].

До подальших дериваційних процесів ми можемо віднести створення таких ініціальних аббревіатур, як *web CMS (Web Content Management System)* – система управлінням веб-контентом, *CCMS (Component Content Management System)* – система управлінням компонентним контентом, *ECMS (Enterprise Content Management System)* – система управління контентом підприємства.

До нових лексичних одиниць ми можемо віднести і позначення окремих методів навчання, так, наприклад, вже загальновідомий *blended learning*, має значення – змішаний або комбінований метод навчання, на практиці означає "поєднання навчання в мережі з очним або автономним навчанням" [Андреев 2009, с. 89]. Наприклад: *Quickly, blended learning is some mix of traditional classroom instruction (which in itself varies considerably) and instruction mediated by technology* (The Washington post, 2012 September, 09).

Актуальність комбінованого методу навчання - *blended learning* – призводить до появи цілого синонімічного ряду інноваційних сталих сполук на позначення цього терміну: *hybrid, technology-mediated instruction, web-enhanced instruction, and mixed-mode instruction*.

Сам термін *lifelong learning* став основою для подальшого словотворення, так за аналогією до нього було створено *life-wide learning* або *LWL*, що означає "стратегія навчання, яка включає в себе навчання в реальних умовах життя поза межами традиційної класної кімнати": *About 200,000 students from 950 schools take part in life-wide learning (LWL) activities each year, the Permanent Secretary for Education, Mrs Cherry Tse, said today (October 31). The number of students benefiting from the Fund is growing, she added* [Lifelong Learning 2003, p. 124].

Показником зростання свідомості людства щодо необхідності постійного навчання та самовдосконалення є формування нових наукових галузей, які зокрема займаються процесами навчання або пізнання. Так, наприклад, наприкінці ХХ століття з'явилася нова наука *heutagogy*, завдання якої саме в вивчення процесу самостійного навчання, тобто акцент ставиться саме на навичках навчання або *learning how to learn*. Лексична одиниця була створена за рахунок запозичення з грецької - *heurista*, що означає "відкривати" : *Heutagogy is concerned with learner-centred learning that sees the learner as the major agent in their own*

learning, which occurs as a result of personal experiences [Hase 2007, p. 112].

Навчання впродовж життя вимагає не лише якісних знань та методів навчання, але й поліпшення самого процесу засвоєння нових знань, отже, з ним мають бути пов'язані різноманітні мнемонічні техніки. Так, набув широкого вжитку новий термін *neurobics* (створений шляхом контамінації *neuron* + *aerobics*) – "гімнастика для мозку", "вправи, які стимулюють роботу мозку": *But you can give your brain a good workout with just a few modifications in your daily life. Some of the niftiest are "neurobics" -- a term popularized by the late neurobiologist Lawrence Katz for engaging different parts of the brain to do familiar tasks* (*The Wall Street Journal*, June 2, 2008)

Підсумовуючи все вищесказане ми дійшли висновку, що концентрація великої кількості неологізмів навколо новітніх концепцій навчання пов'язана із формуванням суспільства нової сутності, де головною цінністю стають знання - *knowledge society*. Впровадження новітніх концепцій навчання в систему освіти англомовних країн має значний вплив на процес поповнення словникового складу сучасної англійської мови.

У **перспективі** планується детальне дослідження шляхів та способів утворення неонімацій, що позначають методи, способи та процес навчання та виокремлення окремих лексичних груп семантичного поля навчання.

Література

- Андреев А.А. E-learning: некоторые направления и особенности применения / А.А. Андреев, В.А. Леднев, Т.А. Семкина // Высшее образование в России. – 2009. – № 8. – С. 89-91. Головатий М. Висока освіта впродовж життя [Електронний ресурс] / М. Головатий // Персонал плюс. – 2006. – № 37 (188) // Режим доступу: <http://www.personal-plus.net/188/1154.html> Маслова В.В. Основы андрагогики. Терминологический словарь-справочник [для студ. соц.-гуманитарн. спец.] / Сост. В.В. Маслова. – Мариуполь, 2004. – 19 с. Hase S. Heutagogy: A Child of Complexity Theory / Ch. Kenyon, S. Hase// Complicity: An International Journal of Complexity and Education. - 2007. Volume 4. Number 1. – pp. 111-118. Jarvis P. International dictionary of adult and continuing education/ P. Jarvis, A. L. Wilson. – London: Routledge, 2002. – 202 p. Kokosalakis N. Lifelong Learning: The Implications for the Universities in the European Union. Greece: National Report /N. Kokosalakis, S. M. Koniordos. – Athens: Panteion University, 2000. – 102 p. Lee H. Ch. The new era of televersity and andraversity in the campusless society: the virtual university and its implications in Korea / H. Ch. Lee // Virtual University? Educational Environments of the Future / Proceedings from a symposium held at the Wenner-Gren Centre, Stockholm, October 1999 / [ed. by Henk J. van der Molen]. – London: Portland Press Ltd, 2001. – P. 117-128. Lifelong Learning in the Global Knowledge Economy: Challenges for Developing Countries: The World Bank Report / [ed. by T Linden]. – Washington: the World Bank, 2003. – 137 p. Watson W. R. An Argument for Clarity: What are Learning Management Systems, What are They Not, and What Should They Become / W.R. Watson // TechTrends. – 2007. – № 51(2). – p. 28-34.

УДК 81'77=111

КРИШТАЛЬ С.М.

(Донецкий национальный университет)

МЕТАФОРИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ И ЯЗЫК (СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ МЕТАФОРИЗАЦИИ В АНГЛИЙСКОМ, РУССКОМ И УКРАИНСКОМ ЯЗЫКАХ)

Статья посвящена языковым метафорам, которые рассматриваются как непосредственное проявление метафорического мышления в языке. В статье проводится сравнительный анализ процессов метафоризации в разноструктурных языках на примере отдельной группы лексики. Неодинаковая вовлеченность лексики рассматриваемой группы в процессы метафоризации в разных языках объясняется структурными различиями языков, сформировавшимися, в свою очередь, метафорические «предпочтения» у их носителей.

Ключевые слова: метафорическое мышление, стилевое ограничение, мотивированность, коннотация, метафорическое словообразование.

Кришталь С.М. Метафоричне мислення і мова (порівняльний аналіз метафоризації в англійській, російській та українській мовах). Статтю присвячено мовним метафорам, які розглядаються як безпосередній прояв метафоричного мислення у мові. В статті здійснюється порівняльний аналіз процесів метафоризації у різноструктурних мовах на прикладі окремої групи лексики. Неоднакова участь лексики групи, що розглядається, у процесах метафоризації в різних мовах пояснюється різницею у структурній організації мов, яка формує, у свою чергу, метафоричні «переваги» у їх носіїв.

Ключові слова: метафоричне мислення, стилеві обмеження, вмотивованість, конотація, метафоричне словотворення.

Krishtal S.M. Metaphorical Thinking and Language (Comparative Analysis of the Metaphoric Processes in English, Russian and Ukrainian). The article deals with language metaphors which are regarded as a natural consequence of a metaphoric type of thinking. The article offers comparative analysis of the metaphoric processes in the languages belonging to different types, which is carried out on the basis of a definite lexical group. Unequivalent involvement of the lexis under study into the metaphoric processes in the languages is explained by different structure of the languages, which, in its turn, leads to certain metaphoric "preferences" with their native speakers.

Key words: metaphoric thinking, style restrictions, motivation, connotation, metaphoric word-building.